

17. marts 2006
Dok. 41079/ph

Den fremtidige regulering af advokatbranchen

Et forslag fra Forbrugerrådet

Hvilke problemer skal løses ?

Den fremtidige regulering af markedet for juridisk rådgivning og partsrepræsentation skal sikre:

At der ikke til advokattitlen knyttes eksklusive rettigheder.

At enhver, der opfylder de betingelser, Folketinget fastsætter, har ret til at blive advokat og benytte titlen.

At der i videst muligt omfang skabes fri konkurrence på markedet for juridisk rådgivning og retssagsbehandling.

At markedet bliver gennemsigtigt, således at forbrugeren kan vælge mellem forskellige rådgivere på et oplyst grundlag.

At forbrugerne sikres en tilstrækkelig beskyttelse.

At den, der anvender advokattitlen, er uafhængig af alle andre interesser end klientens.

At alle, der anvender advokattitlen, er undergivet regulering og tilsyn.

Hvordan løses disse problemer bedst muligt ?

Eksklusivlignende regulering fjernes:

Forbrugerrådet foreslår, at retten til at benytte advokattitlen kobles til en autorisationsordning. Kravene til at få en autorisation kan umiddelbart tage udgangspunkt i den nuværende ordning.

Der etableres et klagenævn for advokater. Det etableres efter samme retningslinjer som de øvrige godkendte private ankenævn og vil derfor blive en væsentlig forbedring for forbrugeren i forhold til det nuværende nævn. Der kan også laves et nævn, som behandler klager fra erhvervsdrivende.

Fri konkurrence og forbrugerbeskyttelse:

Det antages som hovedregel, at fri konkurrence sikrer den rigtige ydelse til den rigtige pris. Men på stort set alle markeder er der behov for en vis regulering for at beskytte amatørerne mod de professionelle – eller her konkret beskytte forbrugeren i forhold til advokaten. Folketinget forventes i nær fremtid at ophæve ”vinkelskriverloven” og samtidig vedtage en ny lov om juridisk rådgivning. Der vil herefter være fri konkurrence på dette marked.

Det er af hensyn til forbrugeren nødvendigt at sikre, at advokater og andre juridiske rådgivere har visse grundlæggende kvalifikationer og er ansvarsforsikret.

De, der vil konkurrere med advokater om at behandle retssager, skal registreres som procesfuldmægtige. Både jurister, cand.merc.jur.-uddannede og personer med andre uddannelser – fx revisorer, patentagenter og socialrådgivere – vil kunne blive procesfuldmægtige, men for at opnå registrering skal den pågældende bestå en prøve i civilproces og gennem procedure af to sager for byret godtgøre at have de nødvendige kvalifikationer.

De krav, der stilles til en registreret procesfuldmægtig, bør på den ene side være lavere end de, der stilles til en advokat, men på den anden side sikre, at forbrugeren ikke lider tab, fordi procesfuldmægtigen mangler de nødvendige kvalifikationer.

Procesfuldmægtigene bør være undergivet tilsyn fra Justitsministeriet, som fastsætter fælles god skik-regler for procesfuldmægtige og advokater.

Med disse nyskabelser vil der ikke alene være skabt fri konkurrence på forsvarlige vilkår om juridisk rådgivning, men også om arbejdet som partsrepræsentant i retssager.

Den fremtidige regulering af advokatprofessionen:

Ved at stille krav om sammenhæng mellem brugen af advokattitlen og frivilligt medlemskab af Advokatsamfundet skabes der den helt ukendte og uhørte situation,

at en titel knyttes til et medlemskab. Det vil gøre markedet helt uigennemsigtigt og helt uden fagligt belæg stille "ikke-medlemmer" dårligere i konkurrencen. Derved sættes konkurrencen reelt ud af kraft.

Forbrugerrådet har foreslået at:

Alle advokater får pligt til at deltage i løbende efteruddannelse.

Advokatnævnet nedlægges i sin nuværende form og erstattes af et ankenævn for forbrugere, bygget op efter samme model som de øvrige godkendte private ankenævn, samt et ankenævn for øvrige købere af advokatydelse. I de øvrige private ankenævn er der paritet mellem erhvervssiden og forbrugersiden – hvilket er langt mere betryggende end situationen i både det nuværende og det af Advokatrådet foreslåede nævn.

Alle ankenævnets afgørelser offentliggøres.

Alle disse forslag, som har til hensigt at forbedre forbrugers retsstilling og værne om tilliden til advokatprofessionen forudsætter på ingen måde, at alle, der bruger advokattitlen, er medlemmer af Advokatsamfundet.

Forbrugerrådet lægger endvidere afgørende vægt på, at en ændret regulering af advokatprofessionen sikrer, at advokater også i fremtiden er uafhængige af alle andre interesser end klientens.

Ingen advokat skal frygte at føre ubehagelige sager mod det offentlige, og ingen advokat kan derfor være reguleret af det offentlige, som i flere og flere tilfælde er borgernes og virksomhedernes modpart.

Derfor må det overvejes, om der er behov for at lade dele af reguleringen af advokatprofessionen varetages af en ny eller eksisterende uafhængig institution.

En sådan regulering vil også være bedst stemmende med de internationale standarder for regulering af advokatprofessionen, som er vedtaget af Europarådet og FN.

Hvad vil der ske, hvis Forbrugerrådets forslag gennemføres?

Hvis Forbrugerrådets forslag gennemføres, kan der være advokater, der udmelder sig af Advokatsamfundet og dermed vil medvirke til at øge konkurrence og mangfoldigheden af priser, produktudbud og tænkning på markedet for juridisk rådgivning.

Erfaringerne fra Sverige og Finland, hvor det også er muligt for andre end advokater at yde juridisk rådgivning og gå i retten, viser, at en del foretrækker at drive deres forretning uden at være medlemmer af de respektive advokatsamfund.

Gennemføres Forbrugerrådets forslag om registrerede procesfuldmægtige, må det endvidere forventes, at en del helt nye aktører vil melde sig i markedet. Revisorer og jurister ansat i revisionsfirmaer vil formentlig i et vist omfang lade sig registrere som procesfuldmægtige for at kunne tilbyde sig som partsrepræsentanter i skattesager. Tilsvarende vil patentagenter kunne have en interesse i at føre sager om patenter, varemærker m.v. Jurister og cand.merc.jur.-uddannede vil kunne etablere sig som egentlige konkurrenter til advokaterne.

Forbrugerrådets forslag indebærer imidlertid samtidig, at markedet bliver reguleret på en måde, som sikrer forbrugers retsstilling.

Forbrugerrådet mener, der er behov for forandringer – også forandringer, som er baseret på et frivilligt medlemskab af Advokatsamfundet og øget konkurrence både mellem advokater inden for og uden for Advokatsamfundet og andre rådgivere.

Det er Forbrugerrådets opfattelse, at de forandringer, der er nødvendige for at imødekomme det politiske ønske om afskaffelse af eksklusivlignende reguleringer af liberale erhverv og øget konkurrence, skal resultere i forbedringer og ikke forringelser for aftagerne af juridisk rådgivning og partsrepræsentation. Dette mener Forbrugerrådet er opnået med dette forslag.